

визначається насамперед доступом України до світових ринків збуту промислової й, особливо, високотехнологічної продукції. Фундаментальне значення має геоекономічний підхід до розвитку економіки — стратегія входження України до світових виробничих центрів. У цій сфері також визначальною є роль держави, а реалізація цієї стратегії — одним із найважливіших завдань державної зовнішньої політики.

Україна також має прагнути ефективного співробітництва з іноземними корпораціями та капіталом у галузі розроблення та практичного застосування високих технологій. Одним із головних пріоритетів держави в її міжнародній діяльності має бути максимальне сприяння інноваційному розвитку України, а головним критерієм доцільності іноземних інвестицій — модернізація технологій та впровадження ефективного менеджменту на українських підприємствах.

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ ТА РОЗВИТОК МАШИНОБУДУВАННЯ

Губарева І.О., к.е.н, доцент, с.н.с., НДЦ ІПР НАН України, м. Харків, Україна

Машинобудування – одна із провідних галузей світової економіки, яка визначає її науково-технічний розвиток і щорічно збільшує обсяги виробництва. Лідерами по випуску і експорту машинобудівної продукції у світі є ціла низка країн ЄС: Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Великобританія та інші. Країни Митного Союзу і Україна значно їм поступаються.

Оцінка масштабності та значущості машинобудування для економіки України наведена в табл. 1:

Таблиця 1

Оцінка масштабності та значущості машинобудування для економіки України

Показник	Од. вим.	Рік	
		2007	2012
Питома вага машинобудування в ВВП	%	5,9	5,4*
Питома вага машинобудування в обсягах промислового виробництва	%	13,7	10,2
Питома вага машинобудування в експорті товарів з країни	%	17,2	19,3
Питома вага машинобудування в імпорті товарів в країну	%	32,7	26,5
Питома вага машинобудування в чисельності працюючих в економіці	%	6,0	5,5
Питома вага машинобудування в чисельності працюючих в промисловості	%	20,9	21,2

* - 2011 р.

З наведених даних видно, що машинобудування займало в 2012 р. 10,2 % в обсягах промислового виробництва, 19,3 % в експорті товарів з країни та 21,2 % у чисельності працюючих. Воно безпосередньо задіяне в забезпеченні економічної безпеки нашої держави, формуванні її експортного потенціалу й здатне позитивно впливати на динаміку економічного зростання України.

Структура випуску і експорту машинобудівної продукції в Україні та країнах МС не зовсім відповідає світовим тенденціям. Окрім того вона, у більшості своїй, низького технічного рівня, якості і конкурентоспроможності. Головною конкурентною перевагою машинобудівної продукції України та країн Митного Союзу є низька ціна.

Тому збут такої продукції можливий тільки на ринках країн СНД, або в країнах, що розвиваються. Вступ України в СОТ відкрив вітчизняний ринок для експансії імпоротної продукції, в той же час не створив реальні передумови для збільшення експорту вітчизняної продукції машинобудування в країни-члени ЄС.

У галузі спостерігалось порушення порогових значень економічної безпеки за наступними напрямками: частки машинобудування в промисловому виробництві; дефіциту зовнішнього торговельного балансу машинобудівної продукції; імпоротної залежності внутрішнього ринку машинобудівної продукції; експортної залежності від кон'юнктури зовнішніх ринків машинобудівної продукції; ступеня зносу основних засобів галузі; рівню інвестування в основний капітал; інвестиційної активності (табл. 2).

Проаналізувавши сучасний стан машинобудівної галузі України та здійснивши оцінку основних економічних показників її діяльності можна виділити потенційні переваги та загрози інтеграційних процесів для неї та економічної безпеки країни.

Потенційними перевагами для економічної безпеки України та машинобудування входження України до Митного Союзу є: можливість збереження або незначне збільшення обсягів експорту машинобудівної продукції в короткостроковому періоді за рахунок цінового фактору; можливість збільшення взаємних кооперативних поставок вузлів і комплектуючих з метою збільшення експорту кінцевої машинобудівної продукції в треті країни. Потенційні загрози: здійснення країнами-учасницями Митного Союзу політики імпортозаміщення української машинобудівної продукції; експансія на внутрішній ринок машинобудівної продукції з Росії та Білорусі у зв'язку з неможливістю захисту та підтримки вітчизняного товаровиробника машинобудівної продукції згідно зі взятими країною зобов'язаннями при вступі в СОТ; консервування технічного рівня машинобудівної продукції та нездійснення модернізації вітчизняних підприємств.

У свою чергу потенційними перевагами процесу євроінтеграції є: відкриття ринку ЄС для можливого незначного збільшення експорту української машинобудівної продукції; стимулювання модернізації вітчизняного машинобудування та підвищення технічного рівня і якості його продукції; перехід на міжнародні технічні регламенти. А потенційними загрозами: втрата ринків збуту продукції в країнах-учасниках Митного Союзу у зв'язку з введенням дискримінаційних заходів; унеможливлення зростання експорту вітчизняної машинобудівної продукції на ринок ЄС у зв'язку з її

неконкурентоспроможністю; втрата вітчизняними виробниками машинобудівної продукції внутрішнього ринку збуту з наступним їх банкрутством і закриттям у зв'язку з експансією закордонної імпоротної продукції з країн-членів ЄС і неможливістю захисту та підтримки вітчизняного товаровиробника згідно зі взятими країною зобов'язаннями при вступі в СОТ.

Таблиця 2

Економічна безпека машинобудівної галузі

Показник	Од. вим.	Порогове значення	Рік	
			2007	2012
Частка машинобудування у промисловому виробництві	%	> 20	13,7	10,2
Відношення дефіциту (профіциту) торгівельного балансу машинобудівної продукції до загального обсягу зовнішньої торгівлі (сальдо до суми експорту та імпорту)	%	< 5	-40,0	-25,7
Частка імпорту машинобудівної продукції у внутрішньому споживанні (ємності ринку)	%	< 30	64,3	82,6
Відношення експорту машинобудівної продукції до обсягу виробництва машинобудівної продукції	%	< 50	43,6	73,8
Ступінь зносу основних засобів у машинобудуванні	%	< 35	68,9	84,3**
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних фондів в машинобудуванні	%	> 6	6,0	2,6**
Частка підприємств, що впроваджують інновації, в загальній кількості машинобудівних підприємств	%	> 50	23,3	24,5*
Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі машинобудівної продукції	%	> 5	15,6	8,2*

* - 2011 р., ** - 2010 р.

Список літератури:

1. Україна в цифрах у 2012 році. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Статистичний щорічник України за 2012 р. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Виробництво промислової продукції за видами в Україні за січень – грудень 2012 року. Статистичний бюлетень / Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

4. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України. Затверджено наказом Міністерства економіки України від 02.03.2007 за № 60 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=3873

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

*Махнарилов Ю.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Бевзюк Т.П., студент кафедри фінансів, КНУТД, м. Київ, Україна*

Енергетичні ресурси виступають визначальним чинником системи господарювання будь-якого суб'єкта економіки. Для них притаманна фізична обмеженість, яка передбачає поступове скорочення їхніх запасів і, відповідно, здорожчання на світових ринках. Раціоналізація використання енергоресурсів вимагає постійної систематичної роботи, направленої на оптимізацію кожного господарського процесу. Успішне виконання такого завдання можливе в разі створення системи заходів, інструментів, методів та правил, іншими словами, своєрідного механізму, дія якого на практиці матиме вигляд набору управлінських рішень, направлених на розв'язання енергетичного питання.

Проблема раціонального використання енергетичних ресурсів набуває все більш актуальності серед підприємств аграрного напрямку діяльності, оскільки використання ними енергоресурсів з кожним днем зростає. Насамперед, впливає збільшення обсягів споживання таких енергетичних ресурсів, як вугілля, паливо та природний газ.

За останні роки вартість сировини та ресурсів, які використовуються у виробничому процесі на сільськогосподарських підприємствах, стрімко підвищується. Існує багато різних економічних та політичних чинників цього явища. Перш за все, зростання вартості ресурсів пов'язано з середньостроковими очікуваннями виробників ресурсів стосовно збільшення їх дефіциту. Це стає особливо помітно при аналізі зростання вартості енергетичних ресурсів. Зростання негативно відбивається на темпах росту розмірів аграрного сектору, і виявляється у зменшенні кількості сільгоспідприємств.

Одними з основних споживачів енергетичних ресурсів є сільськогосподарські підприємства. Загальне споживання електроенергії підприємствами сільськогосподарського напрямку за 2011-2013 роки зросло на 145,3 млн. кВт-год, спостерігалось прискорення темпів зростання споживання – на 3,4 процентних пункти. Протягом останніх років спостерігається постійне зростання споживання невідновних ресурсів.

Споживання природного газу, дизельного палива та мастила протягом 2011–2013 років зростало. Збільшення споживання бензину збільшилося у 2012 році до 71